

► Themabrief: **Economie** DSO/Strategie en Externe Betrekkingen, Portfoliomanagement en Onderzoek

SEPO verbindt en adviseert met portefeuille overstijgende blik over de beleidsthema's van DSO. Het team Onderzoek verzamelt en ontsluit de benodigde informatie en kennis, monitort relevante ontwikkelingen, evalueert beleidsmaatregelen en adviseert hierover voor de DSO-vakgebieden.

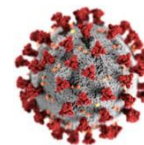
Maart 2021

Bezoeken aan Den Haag in 2020

Inleiding

Den Haag maakt al een aantal jaren gebruik van de telpunten van CityTraffic om (geanonimiseerd) het aantal bezoeken aan de binnenstad, Scheveningen en (tot 2018) Kijkduin te meten. Voor de binnenstad hebben we daardoor inmiddels over meerdere jaren betrouwbare tellingen beschikbaar. Voor Scheveningen en Kijkduin¹ zijn dat iets minder jaren. Deze kenniswijzer geeft de uitkomsten van de tellingen over 2020 weer. Naast deze kenniswijzer maakt gemeente Den Haag ook jaarlijks een Monitor Toerisme waarin relevante meerjarige ontwikkelingen in de stad worden beschreven.

Deze kenniswijzer gaat over de data van 2020 waarin Covid-19 zich in volle hevigheid manifesteerde. Het gevolg was dat het leven van alle Nederlanders sterk veranderde. Vrijwel alle vormen van recreatie en vrijetijdsbesteding werden en worden beïnvloed. Sport en cultuur werd gesloten evenals de horeca. De detailhandel bleef grotendeels open maar moest in december alsnog de deuren sluiten. Reizen naar het buitenland werd sterk afgeraden en in principe werkten mensen waar mogelijk thuis.

¹ Sinds 2018 wordt Kijkduin niet meer gemeten ivm de verbouwingen

Het gevolg van de sluiting van detailhandel, horeca, attracties en musea was dat de natuurgebieden en stranden zeer druk bezocht werden maar en dat het op de meeste veel andere plekken in de stad het heel stil werd. De weerslag die Covid-19 heeft op het aantal bezoekers, is terug te lezen in deze kenniswijzer.

Bezoeken en bezoekers

Bij de wifitellingen tellen we het aantal apparaten dat contact zoekt met een wifipunt. De telgegevens worden direct in de wifi-sensor geanonimiseerd. De verkregen (anonieme) data wordt achteraf gecorrigeerd voor bezoekers met meerdere wifi apparaten (smartphone, laptop, Ipad e.d.) en voor bezoekers die geen wifi apparaat bij zich hebben. Een individuele bezoeker (wifi apparaat) kan op meerdere punten geteld worden. Ook hiervoor wordt gecorrigeerd. Er wordt gekeken naar de unieke bezoekers per dag. Wanneer een apparaat op één dag bij meerdere telpunten binnen een gebied wordt waargenomen, wordt deze als één bezoeker geteld en gaan we uit van één bezoek. Een bezoek wordt wél meerdere keren geteld wanneer iemand op één dag in meerdere gebieden is geweest (bv. zowel in de binnenstad als op Scheveningen). In deze gevallen wordt het bezoek aan beide gebieden meegeteld. Het gaat hierbij om een beperkt aantal dubbelbezoeken (ca 1%) op één dag.

Een belangrijk verschil met ander onderzoek dat zich richt op bezoekers van steden is dat de wifitellingen passanten tellen en geen onderscheid maken tussen inwoners en bezoekers. De telgegevens zijn geanonimiseerd en Hagenaars kunnen niet worden onderscheiden van niet-Hagenaars.

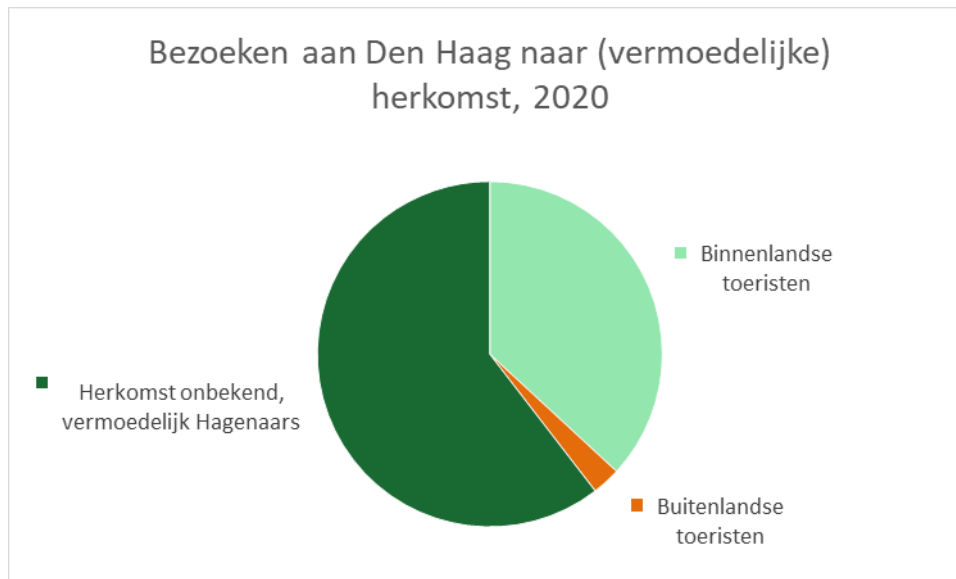
Totaal bezoek aan Den Haag

De wifi tellingen vertellen wel hoeveel bezoekers er komen maar niet waar zij vandaan komen. Om tot het totaal aantal bezoekers aan Den Haag te komen maken we gebruik van een schattingsmodel. Omdat 2020 een sterk afwijkend jaar was in aantallen bezoekers als waar deze vandaan komen, kunnen we hier alleen een heel voorzichtige schatting maken op basis van wat we wel weten.

De wifitellingen van CityTraffic geven geen bezoekaantallen voor Den Haag totaal. Wanneer de bezoektotale van de verschillende deelgebieden (Centrumgebied en Scheveningen) bij elkaar worden opgeteld komen we op ca. 18,4 mln. Dit is 52% van het aantal dat in 2019 werd geteld. Deze 18,4 miljoen bestaan uit Hagenaars, Nederlandse toeristen, buitenlandse toeristen en zakelijke reizigers. Uit cijfers van het CBS blijkt dat er in 2020 ca. 530.000 overnachtingen waren van buitenlandse gasten die in Den Haag hebben overnacht. In 2019 waren dat er

868.000¹. Een krimp van ca. 39%. Deze gasten zullen vermoedelijk in meerderheid een bezoek hebben gebracht aan het centrum van Den Haag en/of de kustgebieden en worden daarmee ook door de wifitellingen geteld. Dat geldt ook voor buitenlandse dagbezoekers. Uit andere bronnen² weten we dat er in 2019 door Nederlanders (exclusief inwoners van Den Haag) bijna 12 miljoen toeristische bezoeken zijn gebracht aan Den Haag. Deze bezoeken zullen ook door de wifitellingen worden geteld. Voor dit binnenlands toerisme schatten we dat ook hiervan sprake is van een krimp van 39% voor 2020. Het merendeel van het binnenlands toerisme komt ook in het centrum van Den Haag of in Scheveningen. Een klein deel, naar schatting 1,4 miljoen, komt naar attracties daarbuiten. Deze laatste groep wordt niet door de wifitellingen opgepikt. Ook zijn er Hagenaars die locaties buiten de telgebieden hebben bezocht. Deze laatste twee groepen worden wellicht niet (volledig) geteld. Op basis van bovenstaande gegevens en aannames komen we tot een raming van in totaal 19,8 miljoen³ bezoeken aan Den Haag in 2020. Dat zou een daling van 47% zijn ten opzichte van 2019. Onderstaand overzicht vat een en ander samen. Iets minder dan 3% van de bezoekers komt uit het buitenland. De overige bezoekers komen uit Nederland. Naar schatting komt 60% uit Den Haag.

Bron: CityTraffic, Toeristisch Bezoek Aan Steden (TBAS), CBS, bewerking SEPO

¹ CBS 2020

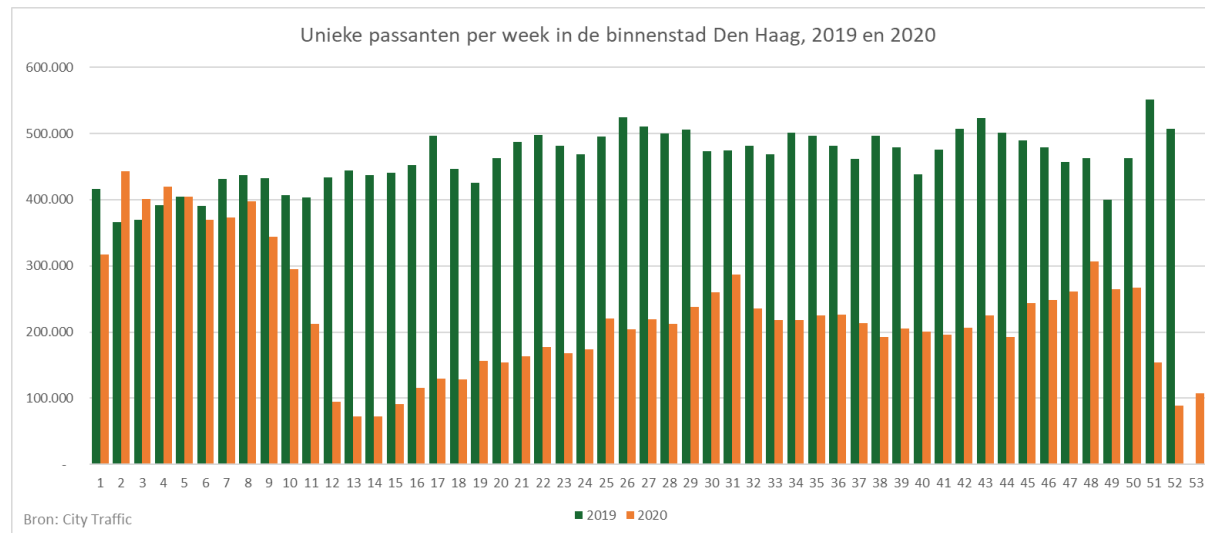
² Toeristisch Bezoek Aan Steden 2019, NBTC-NIPO Research

³ Het gaat hier om 18,4 mln bezoeken geteld door de wifitellers en naar schatting 1,4 mln bezoeken (o.b.v. TBAS 2019) aan overige gebieden in Den Haag.

Bezoeken aan de Haagse binnenstad gehalveerd in 2020

In de Haagse binnenstad telden we met ruim 24 miljoen bezoeken in 2019¹ al minder bezoeken dan in 2018. Dit kwam overeen met de landelijke ontwikkelingen in winkelgebieden. In 2020 is het aantal bezoeken nog veel verder afgenomen tot krap 12 miljoen in de Haagse binnenstad (-52%). In het gebied direct rond de binnenstad (Stationsweg, Turfmarkt) worden ook passanten geteld. Hierdoor was het totaal aantal bezoeken dat in het hele centrumgebied werd geteld in 2020 iets meer dan alleen in de binnenstad, namelijk ruim 15 miljoen. Ten opzichte van 2019 laat het hele centrumgebied een afname zien van het aantal bezoeken met 54%. Deze afname ten opzichte van 2019 is niet alleen het gevolg van de Covid-19 pandemie. Ook in het eerste kwartaal waren er in 2020 iets minder bezoeken dan in het eerste kwartaal van 2019 (conform de landelijke trend).

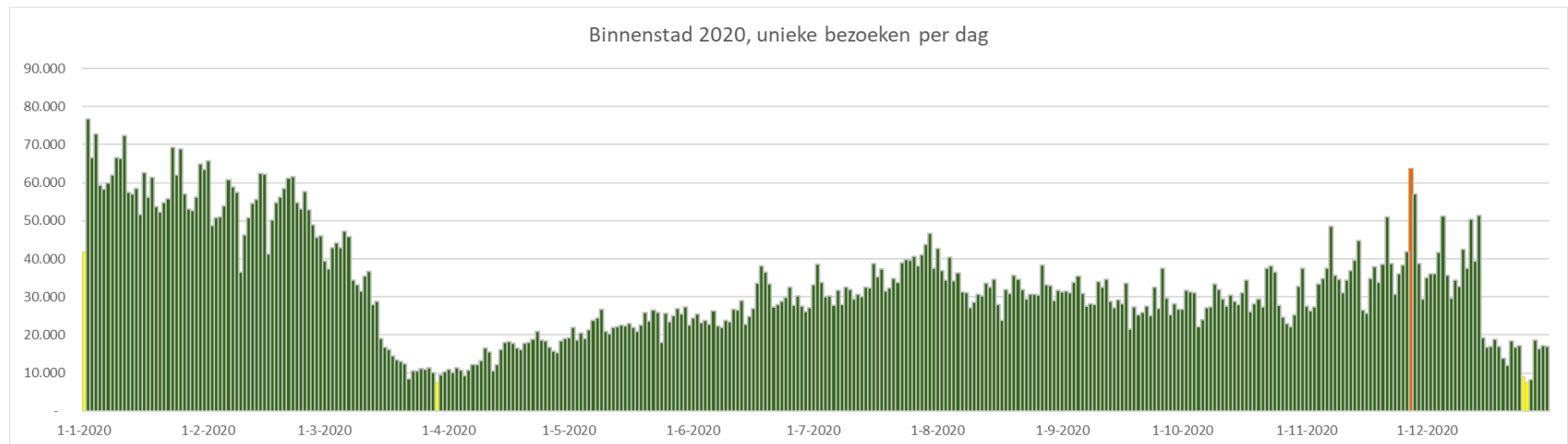
De pandemie heeft er echter wel voor gezorgd dat het aantal bezoeken vanaf medio maart 2020 drastisch is teruggelopen. In week 12 werden de eerste maatregelen aangekondigd en was de eerste lockdown een feit. We zien dat onmiddellijk terug in de bezoekaantallen van de binnenstad. De periode in de zomer was er een waarin weer wat meer kon en we zien dan ook de bezoeken weer wat toenemen. De tweede lockdown begon in week 43. Deze had weinig invloed op het aantal bezoeken aan de binnenstad. Pas toen de detailhandel op grote schaal moest sluiten (15 december, week 51) kwam er een abrupt einde aan de bezoeken aan de binnenstad.

¹ In het gebied direct rond de binnenstad (Stationsweg, Turfmarkt) worden ook passanten geteld. Hierdoor was het totaal aantal bezoeken dat in het hele centrumgebied werd geteld in 2019 iets meer dan alleen in de binnenstad, namelijk bijna 30 miljoen.

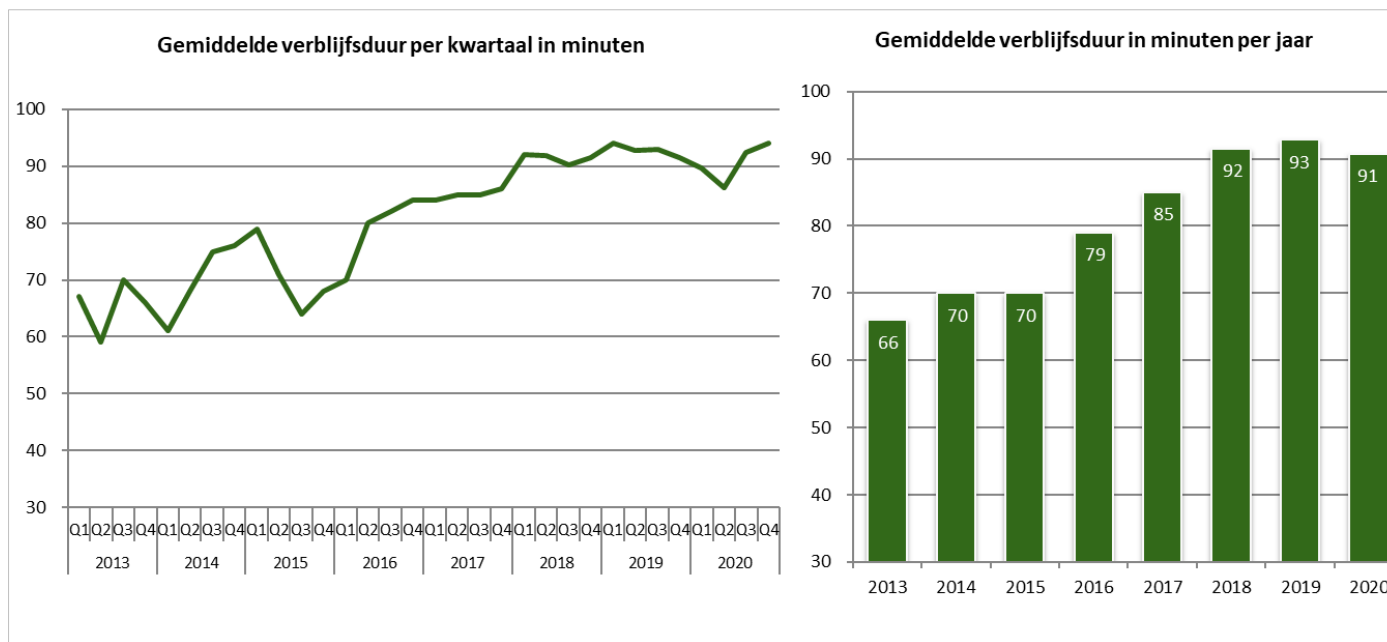
Traditioneel zijn Nieuwjaarsdag en Eerste Kerstdag dal-momenten in het jaar. Dat was ook in 2020 in Den Haag het geval. Nieuwjaarsdag was een rustige dag in het pré Corona tijdperk. Eerste Kerstdag lag midden in de tweede lockdown en de binnenstad kende die dag inderdaad weinig bezoeken. Tweede Kerstdag was zelfs nog iets rustiger. Maar de rustigste dag van 2020 was op zondag 29 maart. De publiekelijke afkeuring van de drukte in het weekend daarvoor (o.a. boxtraining op de boulevard in Scheveningen) had daar wellicht invloed op.

Daar staan ook in 2020 drukke dagen tegenover. De traditionele drukke dagen als Koningsdag en -'nach' werden dit jaar niet gevierd. Ook Shopping Night, in het algemeen een drukke dag en avond, verviel in 2020. De enige dag die er in het Corona tijdperk wel uitsprong in 2020 was Black Friday op 27 november en ook de zaterdag daarop volgend was erg druk. Dit veroorzaakte ook de drukte in week 48 (zichtbaar in de figuur hierboven en in de oranje staaf in de onderstaande figuur).

Bron: CityTraffic, bewerking SEPO

De verblijfsduur in de Haagse binnenstad is in 2020 iets afgenomen. In 2019 verbleef men gemiddeld 93 minuten in het gebied. In 2020 was dat 91 minuten. Met name in het tweede kwartaal bleef men iets korter (86 minuten). Er kwamen dus wel veel minder mensen naar de binnenstad maar men bleef wel bijna net zo lang als in 2019.

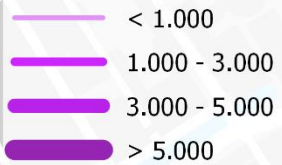

Bron: CityTraffic, bewerking SEPO

Het is niet overal in de binnenstad even druk. De volgende kaart laat een druktepatroon zien over 2020. Op basis van het gemiddeld aantal unieke bezoeken per dag per telpunt wordt een druktepatroon zichtbaar. De drukste straten zijn de Spuistraat, Grote Marktstraat en Lange Poten. Het rustigst is het op de Korte Vijverberg en het Lange Voorhout in de buurt van Escher in het Paleis.

Binnenstad Den Haag

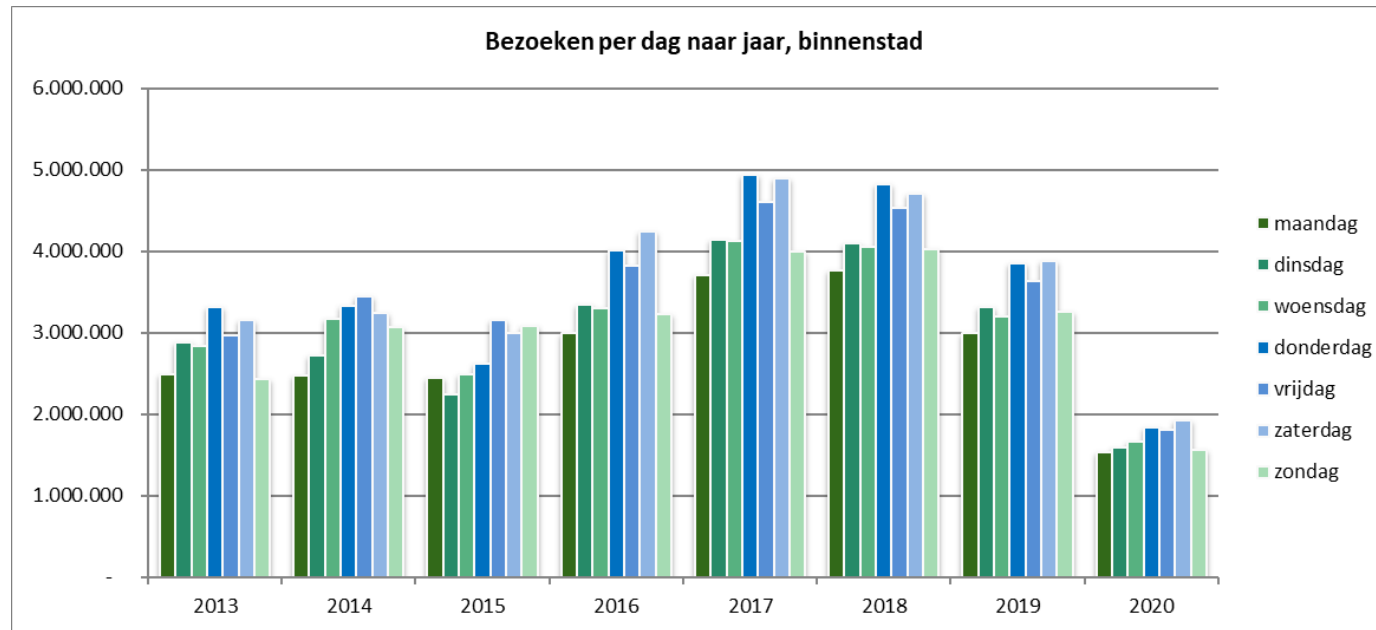
Gemiddeld aantal passanten per dag - 2020

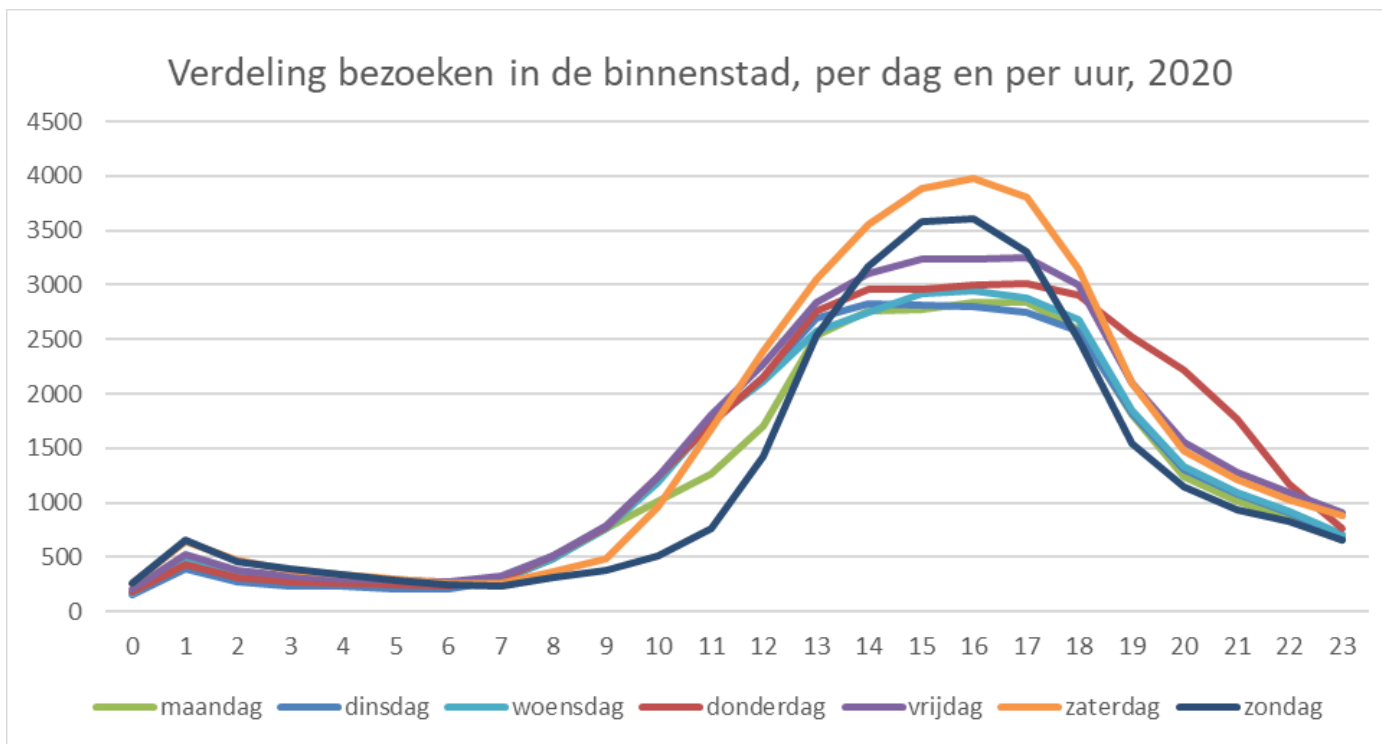
Bron: Gemeente Den Haag DSO/PSO | PSOid: pso21014

Bron: CityTraffic, bewerking SEPO

Ook is er verschil in de drukte op verschillende dagen. Zaterdag is gemiddeld genomen de drukste dag in de week in 2020. Ook donderdag is in het algemeen een drukke dag. De koopavond op donderdag zal hier mee te maken hebben. Het minst druk is het op maandagen. De verdeling binnen de week is daarmee nauwelijks veranderd ten opzichte van voorgaande jaren.

Bron: CityTraffic, bewerking SEPO

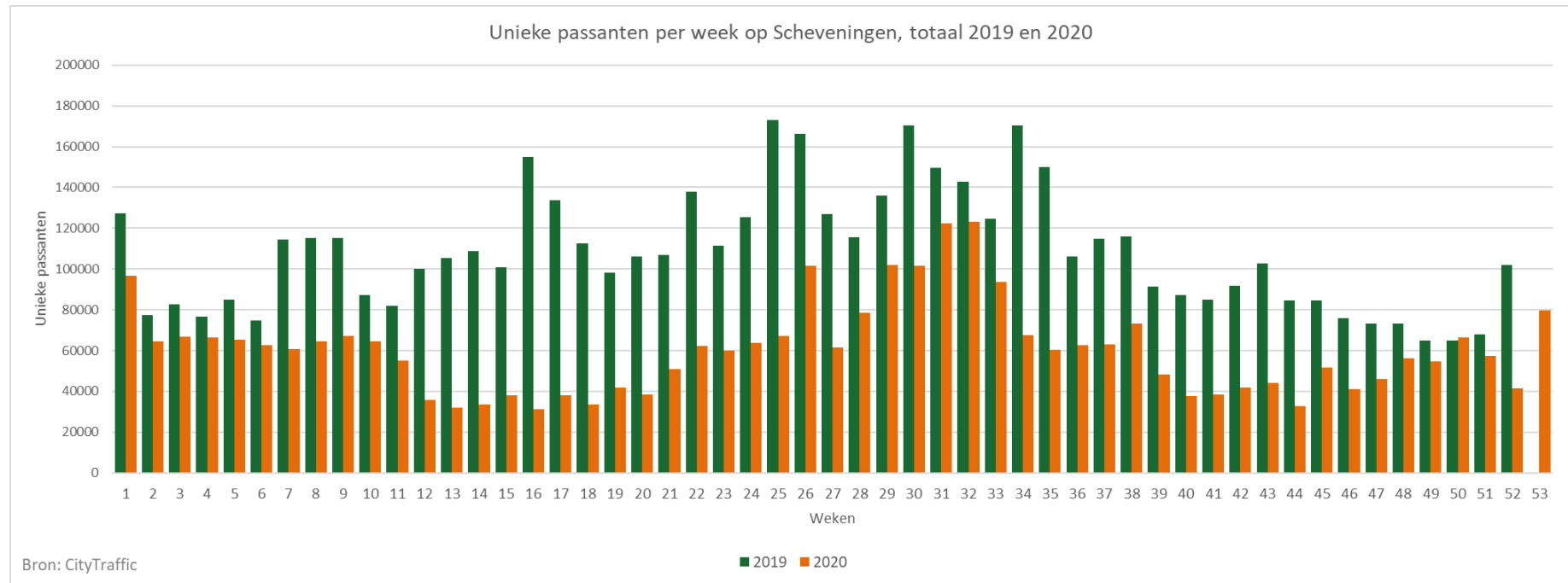

Bron: CityTraffic, bewerking SEPO

Voor de maandag, dinsdag, woensdag en vrijdag laten de druktepatronen per dag een vrij platte piek zien rond 13:00 uur die doorloopt tot 18:00 uur. Op vrijdag is het daarbij iets drukker dan op de maandag, dinsdag en woensdag. Op donderdag ligt de piek aan het eind van de middag en deze loopt langzaam af tot 22:00 uur. Zaterdag en zondag kennen een sterkere piek in de middag. Op zaterdag rond 16.00 uur en op zondag ligt de piek een uurtje vroeger.

Bezoeken aan Scheveningen

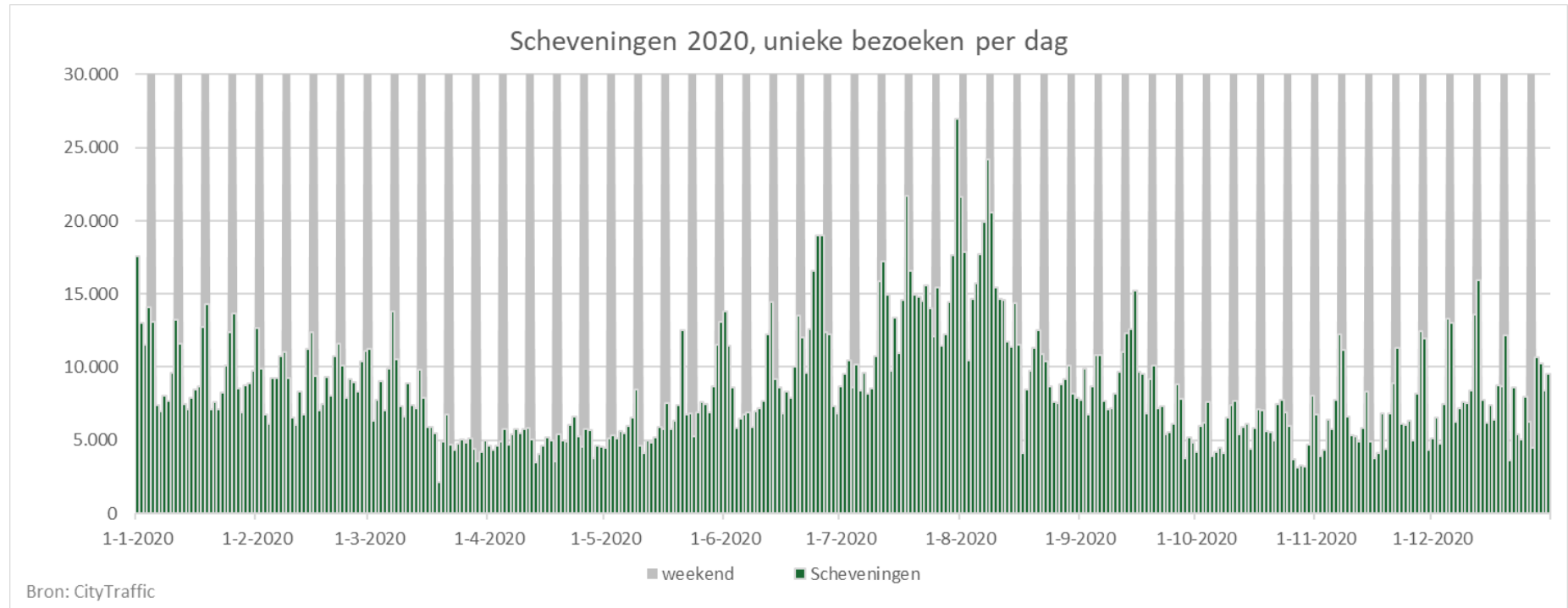
Het bezoek aan Scheveningen is in 2020 afgenomen tot 3,1 miljoen unieke bezoekers. In 2019 waren dat nog 5,6 miljoen unieke bezoekers. Een afname van 45%.

De drukste dagen in Scheveningen zijn traditioneel de weekenden. Dit is van groter belang dan het weer. Festivals waren er niet maar de zomer was lang en zonnig (er was een langdurige hittegolf) en er was een negatief reisadvies voor vrijwel alle bestemmingen buiten Nederland. Het gevolg was dat veel Nederlanders en Duitsers in de zomer massaal naar de kust trokken met drukte op Scheveningen tot gevolg. Vooral in juli en augustus was dit het geval. Met name de drukte in de weekenden van eind juli en begin augustus waren erg druk. De drukste dag van 2020 was op 31 juli.

Een andere drukke dag op Scheveningen was tijdens de traditionele Nieuwjaarsduik op 1 januari. Dit is ieder jaar een drukke dag in Scheveningen en dit was nog voor de Corona uitbraak. Ter vergelijking op 1 januari 2021 was de drukte op Scheveningen twee derde van de drukte op 1 januari 2020.

In de dagen na de eerste lockdown was het nog druk maar dat ging al snel over. De dag met de minste bezoeken was 19 maart.

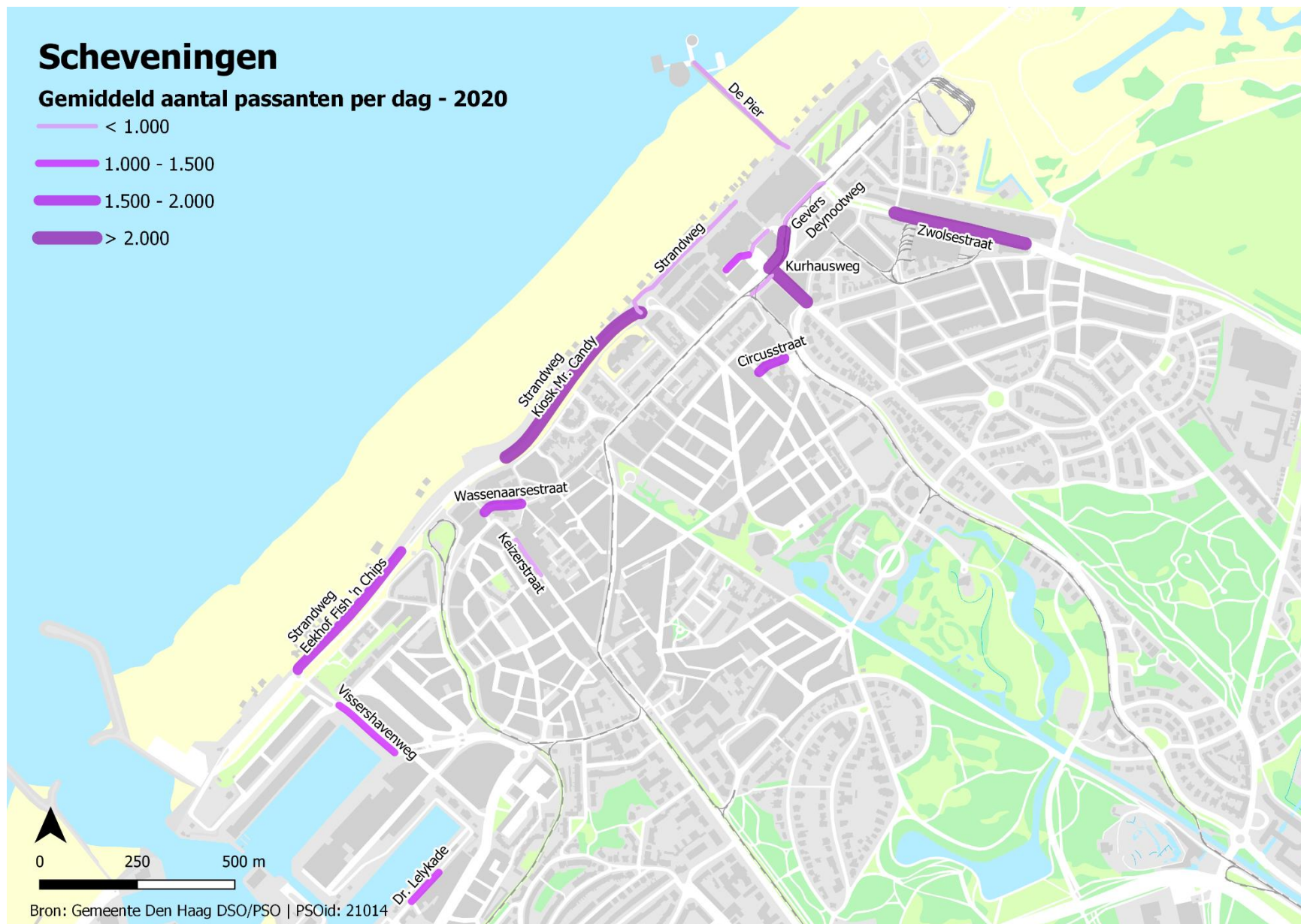
Het is in Scheveningen niet op alle plaatsen even druk. De volgende kaart laat een gemiddeld druktepatroon per dag zien voor Scheveningen in 2020 op basis van de telpunten.

De telpunten in Scheveningen liggen in sommige gevallen langs (drukke) doorgaande wegen. Omdat ook de apparaten in langsrijdende auto's, brommers, fietsen e.d. worden meegeteld geeft dit het kaartbeeld op deze punten een indruk van de bezoekersstroom als geheel, niet alleen van voetgangersstromen. Er worden op deze punten ook passanten geteld die op de weg rijden (fiets, OV of auto). Dit geldt met name voor de Zwolsestraat, Kurhausweg / Gevers Deynootweg en de Strandweg.

Scheveningen

Gemiddeld aantal passanten per dag - 2020

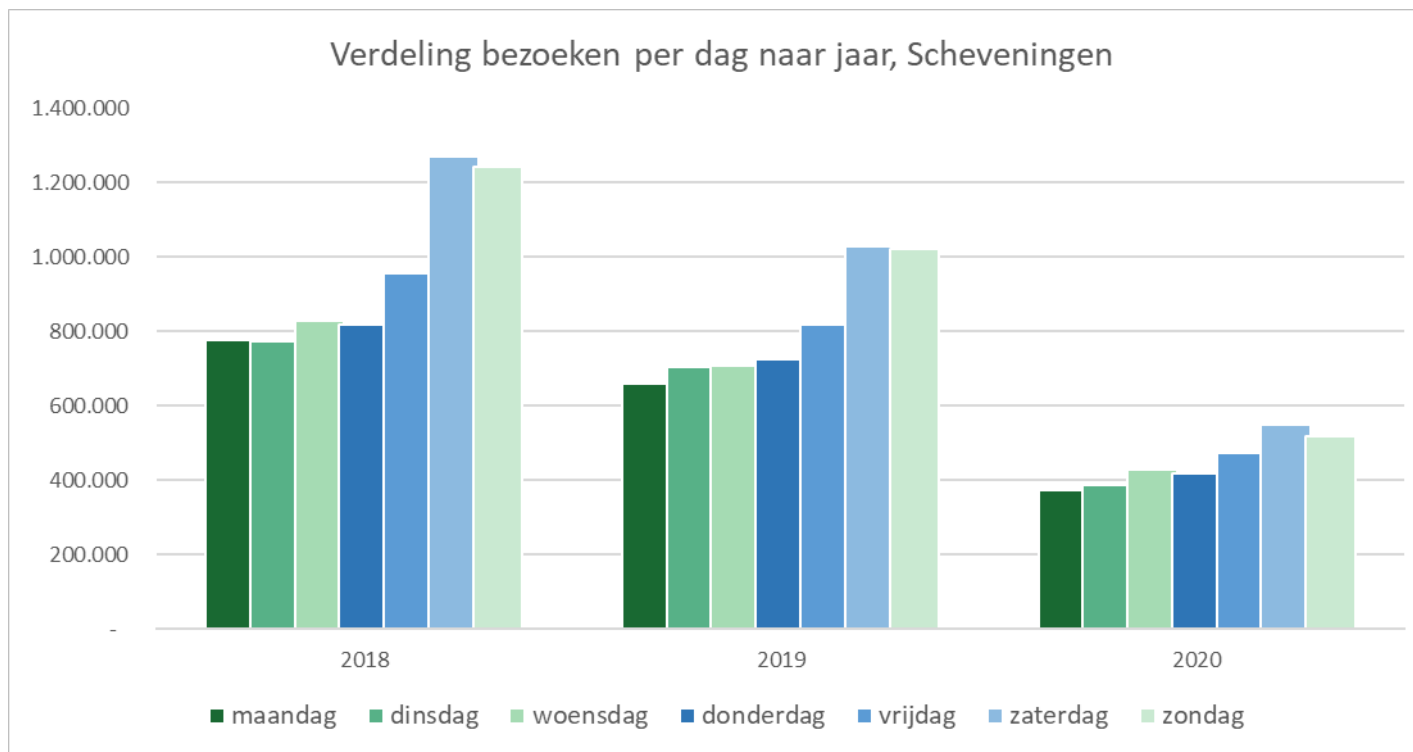
- < 1.000
- 1.000 - 1.500
- 1.500 - 2.000
- > 2.000

Bron: Gemeente Den Haag DSO/PSO | PSOid: 21014

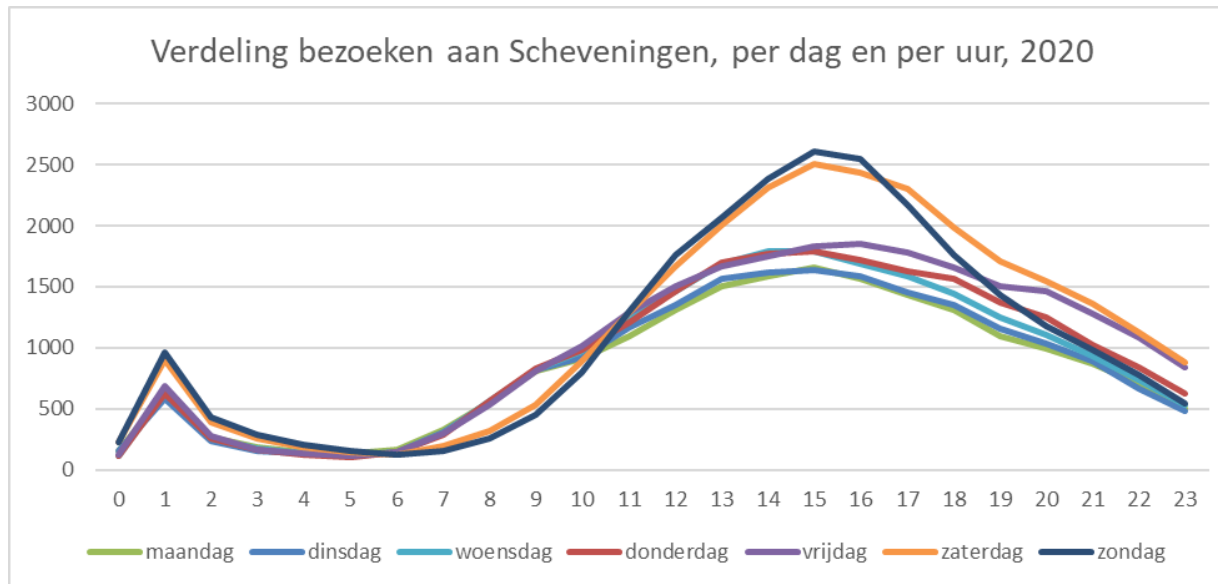
Bron: CityTraffic, bewerking SEPO

De onderstaande grafiek laat zien dat de weekenden in Scheveningen nog steeds drukker zijn dan de weekdays maar dat dit in 2020 is afgevlakt. Dit is waarschijnlijk een gevolg van Covid-19 waardoor mensen de drukte wilden mijden, er een deel van de werkenden (bv. horeca) noodgedwongen thuis zat en er delen van het jaar weinig andere activiteiten mogelijk waren dan wandelen (o.a. over het strand) waardoor er op alle dagen in de week wel bezoekers waren voor het strand. De weekeinden in 2020 zijn goed voor 34% van de bezoeken. In 2018 was dat 38%. De vrijdagen gaan voor 15% en de overige dagen zitten rond de 12%-13% van de bezoeken.

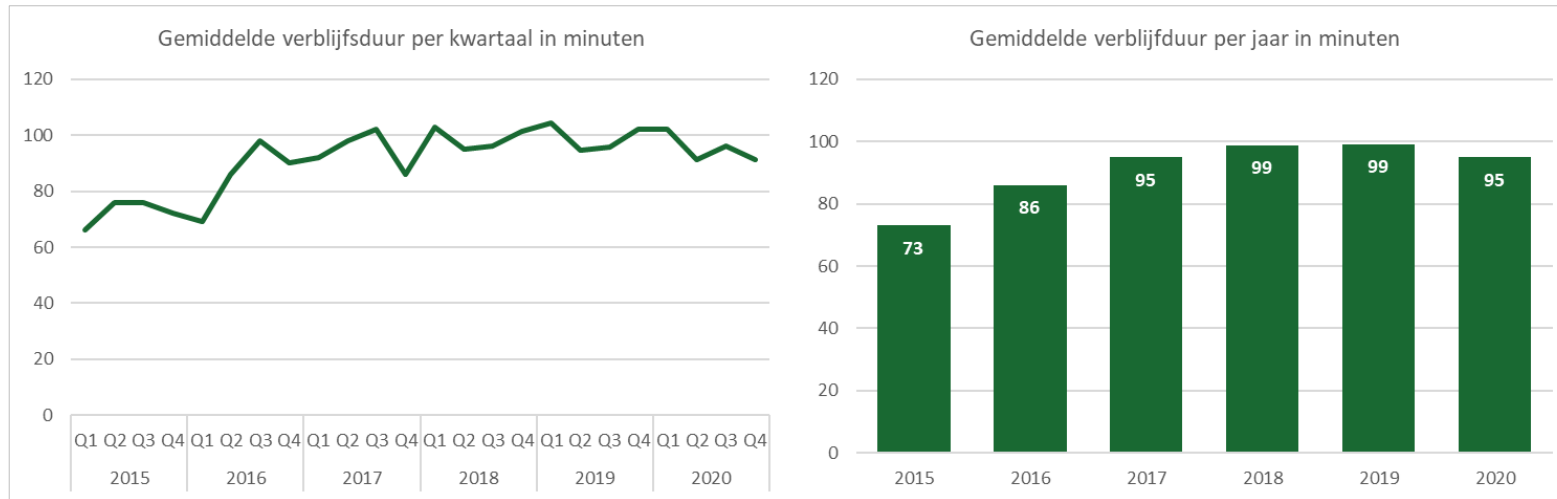
Bron: CityTraffic, bewerking SEPO

De drukte is ook niet gelijk verdeeld over de dag. Tussen 3 en 5 uur zien we voor alle dagen een brede top. De zondag heeft zijn piek aan het eind van de middag en dat het op zaterdagen is het iets langer druk aan het begin van de avond. De ochtendspits is in 2020 helemaal verdwenen.

Bron: CityTraffic, bewerking SEPO

De gemiddelde verblijfsduur in Scheveningen was in 2015 73 minuten. In de jaren daarop is dat gestegen tot gemiddeld ruim anderhalf uur (99 minuten) in 2018 en 2019. De stijging in 2017 is naar verwachting mede te verklaren doordat er medio 2017 een aantal extra telpunten actief werden in Scheveningen. Hierdoor is ook de afstand tussen het eerste en het laatste telpunt waar je geteld kunt worden groter geworden en daarmee de gemeten verblijfsduur. Deze verblijfsduur kunnen we niet corrigeren voor de toegevoegde telpunten. Vanaf 2017 zijn de cijfers wel weer vergelijkbaar. In 2020 is de verblijfsduur iets afgenomen.

Bron: CityTraffic, bewerking SEPO

Bezoeken aan Kijkduin

Sinds medio 2018 is de bouw van 'Nieuw Kijkduin' gestart waarbij de badplaats ingrijpend wordt verbouwd en gemoderniseerd. Hierdoor is de boulevard minder zichtbaar en nam de leegstand in het winkelcentrum verder toe. Het winkelcentrum wordt momenteel gesloopt en vervangen door nieuwbouw.

Vanaf 2018 hebben we daarom geen betrouwbare bezoekaantallen voor Kijkduin op basis van de wifitellingen. Uit het onderzoek Toeristisch Bezoek aan Steden (TBAS)¹ bleek dat Kijkduin in 2019 zo'n 700.000 bezoeken telde. In 2020 is dit onderzoek niet uitgevoerd. Daarom is de laatste stand van zaken van 2019.

Meer informatie is te verkrijgen bij Carla Rothuizen van DSO/SEPO

¹ Toeristisch bezoek aan steden 2019, NBTC-NIPO Research

COLOFON

Uitgave

Gemeente Den Haag

DSO / Strategie en Externe Betrekkingen, Portfoliomanagement en Onderzoek

Maart 2021

Inlichtingen

DSO / Strategie en Externe Betrekkingen, Portfoliomanagement en Onderzoek

Carla Rothuizen (070 - 35 34874 / carla.rothuizen@denhaag.nl)

De Dienst Stedelijke Ontwikkeling aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid inzake het gebruik en toepassing van de gepresenteerde gegevens. Afwijkingen in absolute aantallen en % kunnen veroorzaakt worden door afrondingen. Bij gebruik van cijfers is bronvermelding verplicht.